

HE 163/2022 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annettua lakia.

Esityksessä ehdotetaan, että riistanhoitomaksua korotetaan 39 eurosta 43 euroon ja alle 18-vuotiailta 20 eurosta 22 euroon.

Esitys liittyy valtion vuoden 2023 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023.

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

Riistanhoitomaksun korotuksella tehostettaisiin riistahallinnon kansainvälistä vaikuttamista, johon tähän mennessä ei ole ollut ohjata riittävästi resursseja. Riistanhoitoyhdistysten osalta korotusta ohjattaisiin riistanhoitoyhdistysten toiminnanohjauksen kehittämiseen ja ammattimaisuuttamiseen. Lisäksi Suomen riistakeskuksen edeltäjien (Metsästäjien keskusjärjestö ja riistanhoitopiirit) työntekijöilleen ottaman Etueläkevakuutuksen kustannuksista on syntynyt ennakoimaton alijäämä, mikä on tarkoitus kattaa riistanhoitomaksun korotuksesta kertyvillä tuloilla. Riistanhoitomaksun korotuksesta syntyviä tuloja käytettäisiin lisäksi kattamaan yleiskustannuskehityksen kautta syntyneitä muita Suomen riistakeskuksen rahoitusvajetta.

Esitys on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä. Esityksestä on pyydetty lausuntoa valtiovarainministeriöltä, Suomen metsästäjäliitolta ja Suomen riistakeskukselta. Lausuntokierros järjestettiin 23.8.–31.8.2022. Esityksen valmisteluasiakirjat ovat julkisessa palvelussa osoitteessa <https://mmm.fi/hankkeet> tunnisteella MMM020:00/2022.

2 Nykytila ja sen arviointi

Riistanhoitomaksusta säädetään riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetussa laissa (616/1993). Jokaisen, joka harjoittaa metsästystä tai toimii metsästyslain (615/1993) 30 §:ssä tarkoitettuna metsästyksen johtajana, on metsästysvuosittain suoritettava valtiolle riistanhoitomaksu. Henkilö, joka toimii metsästäjän apuna koiran ohjaajana tai hirvieläimen metsästyksessä ajomiehenä taikka vastaavalla tavalla avustaa metsästyksessä, ei ole velvollinen suorittamaan riistanhoitomaksua. Maksun suorittaneelle annetaan metsästyskortti. Suomen riistakeskus antaa metsästyskortista pyynnöstä maksajalle jäljennöksen.

Riistanhoitomaksun suuruus on 39 euroa metsästysvuodelta. Jos henkilö on metsästysvuoden alkaessa alle 18-vuotias, riistanhoitomaksun suuruus on 20 euroa.

Riistanhoitomaksun määrää on muutettu viimeksi vuonna 2019, jolloin alle 18-vuotiaiden riistanhoitomaksu alennettiin 39 eurosta 20 euroon. Muutoksella haluttiin tukea nuorten metsästys-harrastusta. Riistanhoitomaksua on korotettu viimeksi vuonna 2018, jolloin maksu korotettiin 33 eurosta 39 euroon.

Valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha, joka vastaa vähintään sitä määrää, minkä kolmen edellisen vuoden metsästäjämäärien perusteella arvioidaan samana vuonna kertyvän riistanhoitomaksuina. Tästä määrärahasta myönnetään vuosittain Suomen riistakeskukselle ja riistanhoitoyhdistyksille valtionavustus niille riistahallintolain (158/2011) 2 ja 14 §:ssä säädettyistä tehtävistä aiheutuviin käyttö- ja pääomamenoihin sekä metsästäjien ryhmävuoksesta aiheutuviin menoihin. Suomen riistakeskuksen menot rahoitetaan kokonaisuudessaan valtionavustuksella siltä osin kuin niistä ei peritä maksuja tai toimintaan ei saada muuta rahoitusta.

Lisäksi määrärahaa voidaan käyttää riistanhoitotoimenpiteisiin, niihin liittyvään kokeilutoimintaan ja muuhun riistatalouden edistämiseen, metsästysmuseotoiminnan tukemisesta aiheutuviin menoihin, vapaaehtoiseen jäsenyyteen perustuvien valtakunnallisten metsästäjäjärjestöjen suorittamaan valistustyöhön ja metsästysseurojen riistanhoitoa edistävien hankkeiden toteuttamiseen sekä maanomistajien suorittamien riistan elinympäristöä merkittävästi parantavien hankkeiden toteuttamiseen.

Suomen riistakeskuksen Etueläkevakuutuksen osalta oli vuoden 2022 osalta varauduttu 350 000 euron kustannukseen, joka oli laskettu kolmen aiemman vuoden toteutuneiden kustannusten perusteella. Vuoden 2022 tammikuussa Suomen riistakeskus sai 244 000 euron lisälaskun vuoden 2021 osalta. Vuoden 2022 osalta Etueläkevakuutusmaksu on 648 000 euroa. Näin ollen etueläkemaksua tulee vuonna 2022 maksettavaksi noin 892 000 euroa ja budjetoimaton kustannus eläkevakuutukselle vuonna 2022 on 542 000 euroa. Vakuutusyhtiön antaman arvion mukaan maksut vuosille 2023-2025 ovat vuosittain noin 600 000 euroa. Vuoden 2026 jälkeen vuosittaiset maksut alkavat pieneneään, koska eläkevakuutuksen piirissä olevien henkilöiden määrä vähenee.

3 Tavoitteet

Riistanhoitomaksun korotuksesta kertyvillä tuloilla turvattaisiin Suomen riistakeskuksen toimintaedellytyksiä. Lisäksi korotuksella tehostettaisiin riistahallinnon kansainvälistä vaikuttamista, johon tähän mennessä ei ole ollut riittävästi resursseja. Riistanhoitoyhdistysten osalta korotuksesta kertyviä tuloja ohjattaisiin riistanhoitoyhdistysten toiminnanohjauksen kehittämiseen ja ammattimaistamiseen.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain 1 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että riistanhoitomaksua korotettaisiin 39 eurosta 43 euroon ja alle 18-vuotiailla 20 eurosta 22 euroon.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Ehdotetusta riistanhoitomaksun korotuksesta arvioidaan kertyvän noin 1 260 000 euron lisätulot. Kertyvien tulojen määrä riippuu kuitenkin riistanhoitomaksun maksavien henkilöiden määrästä, koska kaikki metsästäjätkinnon suorittaneet henkilöt eivät maksa riistanhoitomaksua joka vuosi. Korotuksen ei arvioida olennaisesti vähentävän riistanhoitomaksun maksaneiden metsästäjien määrää.

5 Lausuntopalaute

Esitysluonnos oli lausuntokierroksella 23.8 - 31.8.2022. Lausuntoja pyydettiin valtiovarainministeriöltä, Suomen metsästäjäliitolta ja Suomen riistakeskukselta. Lausuntopyyntö liitteineen oli nähtävillä maa- ja metsätalousministeriön internet-sivustolla osoitteessa <http://mmm.fi/lausunnolla>. Lausuntoja vastaanotettiin yhteensä kolme. Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat julkisessa palvelussa osoitteessa <https://mmm.fi/hankkeet> tunnisteella MMM020:00/2022.

Suomen metsästäjäliitto vastusti lausunnossaan riistanhoitomaksun korotusta ja huomautti, että riistanhoitomaksua on vasta 2018 korotettu, joten vastaavia kulutarpeita ei pitäisi enää olla. Lisäksi Suomen metsästäjäliitto kiinnitti huomiota lupapäättösmaksujen korotukseen ja totesi, että metsästäjien tulisi saada merkittävät lupamaksualennukset suhteessa riistanhoitomaksua maksamattomiin henkilöihin.

Suomen metsästäjäliiton näkemyksen mukaan maksukorotusesityksen perusteluissa tulisi osoittaa tarkemmin mitä kaikkia tuottoja riistakeskus eri tavoin kerää ja mihin niitä käytetään, sekä miten viimeisten vuosien aikana tämä on kehittynyt. Suomen metsästäjäliitto katsoo, että met-

sästäjäliiton yleishyödyllisen toiminnan tukemiseksi liiton tulisi saada maa- ja metsätalousministeriöltä tai Suomen riistakeskukselta valtionapua vakiintuneesti, kuten ympäristöministeriö tukee suojelujärjestöjä. Lisäksi Suomen metsästäjäliitto kiinnitti huomioita pyyntilupamaksuvarojen kertymään ja käyttöön.

Suomen metsästäjäliitto kyseenalaisti lausunnossaan hallinnon resurssien kohdennukset ja totesi, että ennakoimaton etueläkemaksujen nousu on aivan suhteeton. Metsästäjäliitto pitää riistakeskuksen toimintaedellytysten turvaamista ja kansainvälistä vaikuttamista riistaviranomaisasioissa sekä riistanhoitoyhdistysten toimintaa tärkeänä, mutta esitys ei avaa riittäväällä tavalla sitä, mitä kansainvälisellä toiminnalla tarkoitetaan.

Suomen metsästäjäliitto katsoo, että maksujen jatkuva korottaminen ja kaiken riistakeskuksen toiminnan rahoittaminen pelkästään metsästäjiltä kerättävillä varoilla on kohtuutonta. Samaan aikaan maksujen korottamisen kanssa metsästäjien toimintamahdollisuudet kapenevat suojelualueiden viedessä pyyntimaita ja perusteettomien valitusten kahlitessa luvanvaraista pyyntiä. Riistakeskuksen, julkisoikeudellisen laitoksen, joka hoitaa julkisia hallintotehtäviä ja jonka asiakkaita ovat kaikki yhteiskunnan osat, voidaan todeta yhä enenevässä määrin palvelevan laajasti yhteiskunnallisia tarpeita, ei vain metsästäjien asiaa. Siksi liitto katsoo, että eläkekulut ja yhteiskunnallinen palvelu tulisi osittain kattaa valtion yleisistä verotuloista, eikä nostaa yhä enemmän metsästäjiltä kerättäviä maksuja.

Ilomantsin riistanhoitoyhdistyksen lausunnon mukaan lieene paikallaan pohtia riistahallinnon toimintaa sekä organisaation kokoa, onko se mahdollisesti ylimitoitettu. Riistanhoitoyhdistys katsoo, että riistanhoitomaksun korottaminen tämänhetkisessä maailmantilanteessa on huonosti ajoitettu. Tulevat energian, elintarvikkeiden ym. hintojen korotukset aiheuttavat monelle metsästäjälle jopa kestävättömiä kustannuksia. Lisäksi luonnonsuojelijoiden (Tapiola) toimet lisäävät metsästäjien kustannuksia tarpeettomilla valituksilla. Suomen riistakeskus on vuodesta 2020 alkaen rahoittanut SusiLife-hanketta sekä palkannut virkahenkilöitä lisää, joten rahan käyttö on näiltä osin ollut kyseenalaista.

Lisäksi Ilomantsin riistanhoitoyhdistys katsoo, että kansainvälisen vaikuttamisen rahoitus pitää hankkia muualta kuin metsästäjien maksamasta riistanhoitomaksusta ja toiminnanohjauksen ammattimaistaminen tulisi huonontamaan riistanhoitoyhdistysten palvelua. Edellä mainituin perusteluin Ilomantsin riistanhoitoyhdistys vastustaa riistanhoitomaksun korottamista.

Suomen riistakeskus katsoo lausunnossaan, että riistanhoitomaksun korotus on tarpeen riistakeskuksen ja riistanhoitoyhdistysten osalta maa- ja metsätalousministeriön talousarvioehdotuksen mukaisesti kohonneiden kustannusten kattamiseksi, jotta toiminnan jatkuvuus ja kehittäminen voidaan turvata. Lisäksi sähköisten palvelujen kehittyminen voitaisiin huomioida 1 §:n 1 momentin lopussa esimerkiksi seuraavasti: '...Maksun suorittaneelle annetaan metsästyskortti. Suomen riistakeskus antaa metsästyskortista pyynnöstä maksajalle jäljennöksen tai se on ladattavissa sähköisesti.'

Esitykseen ei ole tehty lausuntojen perusteella muutoksia.

6 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2023. Lain 1 §:n 2 momenttia sovellettaisiin ensimmäisen kerran metsästysvuodelta 2023–2024 suoritettavaan riistanhoitomaksuun.

7 Suhde talousarvioesitykseen

Esitys liittyy valtion vuoden 2023 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Esityksen arvioidaan lisäävän valtion tuloja noin 1 260 000 euroa vuodessa.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain (616/1993) 1 §, sellaisena kuin se on laissa 1024/2018, seuraavasti:

1 §

Jokaisen, joka harjoittaa metsästystä tai toimii metsästyslain (615/1993) 30 §:ssä tarkoitettuna metsästyksen johtajana, on metsästysvuosittain suoritettava valtiolle riistanhoitomaksu. Henkilö, joka toimii metsästäjän apuna koiran ohjaajana tai hirvieläimen metsästyksessä ajomiehenä taikka vastaavalla tavalla avustaa metsästyksessä, ei ole velvollinen suorittamaan riistanhoitomaksua. Maksun suorittaneelle annetaan metsästyskortti. Suomen riistakeskus antaa metsästyskortista pyynnöstä maksajalle jäljennöksen.

Riistanhoitomaksun suuruus on 43 euroa metsästysvuodelta. Jos henkilö on metsästysvuoden alkaessa alle 18-vuotias, riistanhoitomaksun suuruus on 22 euroa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Tämän lain 1 §:n 2 momenttia sovelletaan ensimmäisen kerran metsästysvuodelta 2023–2024 suoritettavaan riistanhoitomaksuun.

Helsingissä 19.9.2022

Pääministeri

Sanna Marin

Maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen

Laki

riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain (616/1993) 1 §, sellaisena
kuin se on laissa 1024/2018, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Jokaisen, joka harjoittaa metsästystä tai toimii metsästyslain (615/1993) 30 §:ssä tarkoitettuna metsästyksen johtajana, on metsästysvuosittain suoritettava valtiolle riistanhoitomaksu. Henkilö, joka toimii metsästäjän apuna koiran ohjaajana tai hirvieläimen metsästyksessä ajomiehenä taikka vastaavalla tavalla avustaa metsästyksessä, ei ole velvollinen suorittamaan riistanhoitomaksua. Maksun suorittaneelle annetaan metsästyskortti. Suomen riistakeskus antaa metsästyskortista pyynnöstä maksajalle jäljennöksen.

Riistanhoitomaksun suuruus on 39 euroa metsästysvuodelta. Jos henkilö on metsästysvuoden alkaessa alle 18-vuotias, riistanhoitomaksun suuruus on 20 euroa.

Ehdotus

1 §

Jokaisen, joka harjoittaa metsästystä tai toimii metsästyslain (615/1993) 30 §:ssä tarkoitettuna metsästyksen johtajana, on metsästysvuosittain suoritettava valtiolle riistanhoitomaksu. Henkilö, joka toimii metsästäjän apuna koiran ohjaajana tai hirvieläimen metsästyksessä ajomiehenä taikka vastaavalla tavalla avustaa metsästyksessä, ei ole velvollinen suorittamaan riistanhoitomaksua. Maksun suorittaneelle annetaan metsästyskortti. Suomen riistakeskus antaa metsästyskortista pyynnöstä maksajalle jäljennöksen.

Riistanhoitomaksun suuruus on 43 euroa metsästysvuodelta. Jos henkilö on metsästysvuoden alkaessa alle 18-vuotias, riistanhoitomaksun suuruus on 22 euroa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Tämän lain 1 §:n 2 momenttia sovelletaan ensimmäisen kerran metsästysvuodelta 2023–2024 suoritettavaan riistanhoitomaksuun.